

AAJ-001-001448 Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) (CBCS) Examination

April / May - 2016

Economics : Paper - X

(Demography - II) (Old Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001448

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) દરેક પ્રશ્નોના જવાબ મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ લખવાના રહેશે.
(૨) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સામે દર્શાવવામાં આવ્યા છે.
(૩) પ્રશ્ન.નં. ૨ થી ૬ના જવાબો આંતરિક વિકલ્પના આધારે આપો.

૧ આંતરિક વિકલ્પોના આધારે સાચા વિકલ્પની પસંદગી કરો. (કોઈ પણ વીસ) ૨૦

(૧) વસ્તીની ગીચતા વસ્તીના કયા પાસાનો નિર્દેશ કરે છે ?

- (અ) કેન્દ્રીકરણ
(બ) વિકેન્દ્રીકરણ
(ક) ધ્રુવીકરણ
(ડ) અન્ય

(૨) ૨૦૧૧માં ભારતની વસ્તી કેટલી હતી ?

- (અ) ૧૦૨ કરોડ
(બ) ૧૨૧ કરોડ
(ક) ૧૧૪ કરોડ
(ડ) ૧૨૧ અબજ

(૩) _____ને નાના કુટુંબના પ્રતિક તરીકે મૂકવામાં આવ્યું ?

- (અ) પીળા ત્રિકોણ
(બ) કેસરી ત્રિકોણ
(ક) લાલ ત્રિકોણ
(ડ) ગુલાબી ત્રિકોણ

- (૪) કઈ સાલમાં કુટુંબ નિયોજન કાર્યક્રમ અમલી થયો ?
- (અ) ૧૯૯૧
(બ) ૧૯૮૭
(ક) ૧૯૪૭
(ડ) ૧૯૫૨
- (૫) ગુજરાતમાં પુરુષોની સરખામણીમાં સ્ત્રીઓની સાક્ષરતા દર કેવો છે ?
- (અ) ઊંચો
(બ) નીચો
(ક) સમાન
(ડ) અન્ય
- (૬) કઈ સાલમાં બાળ લગ્ન પ્રતિબંધક ધારો ઘડાયો ?
- (અ) ૧૯૭૫
(બ) ૧૯૪૭
(ક) ૧૯૨૯
(ડ) ૧૯૯૧
- (૭) કુટુંબ નિયોજનનું નવું નામ _____.
- (અ) કુટુંબ કલ્યાણ
(બ) કુટુંબનું કદ
(ક) બંને
(ડ) એક પણ નહીં
- (૮) પ્રતિ ચોરસ કિલોમીટરમાં વસવાટ કરતી જનસંખ્યા એટલે ?
- (અ) વસ્તીનું કદ
(બ) વસવાટ
(ક) વસ્તી ગીચતા
(ડ) બધાજ
- (૯) ગુજરાતમાં કયા જિલ્લાની વસ્તી સૌથી વધુ છે ?
- (અ) વડોદરા
(બ) સુરત
(ક) કચ્છ
(ડ) અમદાવાદ
- (૧૦) ૨૦૧૧ ની વસ્તી ગણતરી પ્રમાણે ભારતમાં મૃત્યુદર કેટલો છે ?
- (અ) ૧.૨૧
(બ) ૯.૩૦
(ક) ૨૨.૧
(ડ) ૭.૨

- (૧૧) વસ્તીનાં જાતિ બંધારણમાં કુલ પુરુષો સામે કોને મૂકવામાં આવે છે ?
- (અ) કુલ સ્ત્રીઓ
 (બ) કુલ યુવતીઓ
 (ક) કુલ બાળાઓ
 (ડ) કુલ વૃદ્ધાઓ
- (૧૨) ૨૦૧૧માં ગુજરાતની વસ્તી કેટલી હતી ?
- (અ) ૫.૫ કરોડ
 (બ) ૬.૦૪ કરોડ
 (ક) ૧૨.૧ લાખ
 (ડ) એક પણ નહીં
- (૧૩) વસ્તી નીતિનાં અમલને અસરકારક બનાવવા માટે “રાષ્ટ્રીય જનસંખ્યા ભંડોળ”ની સ્થાપના ક્યારે કરવામાં આવેલ ?
- (અ) ૧૩મી મે-૨૦૦૬
 (બ) ૧૩મી એપ્રિલ-૨૦૦૬
 (ક) ૧૩મી ફેબ્રુઆરી-૨૦૦૩
 (ડ) ૧૩મી માર્ચ-૨૦૦૬
- (૧૪) ભારતમાં નીચેનામાંથી કુટુંબ કલ્યાણ કાર્યક્રમની મર્યાદા કઈ છે ?
- (અ) અલ્પ શિક્ષણ
 (બ) ગ્રામીણ વસ્તી
 (ક) સામાજિક માળખું
 (ડ) ઉપરોક્ત બધીજ
- (૧૫) કુટુંબનિયોજન એ _____ કાર્યક્રમ છે ?
- (અ) ફરજિયાત
 (બ) સ્વૈચ્છીક
 (ક) પ્રતિબંધિત
 (ડ) રાજકીય
- (૧૬) ભારતમાં કયા રાજ્યની વસ્તી સૌથી વધુ છે ?
- (અ) આંધ્ર પ્રદેશ
 (બ) મધ્ય પ્રદેશ
 (ક) ઉત્તર પ્રદેશ
 (ડ) બિહાર
- (૧૭) ભારતમાં વસ્તી વિસ્ફોટનું ખાસ કારણ કયું છે ?
- (અ) ઊંચો જન્મદર
 (બ) નીચો મૃત્યુદર
 (ક) ગરીબાઈ
 (ડ) ઉપરોક્ત બધા જ

(૧૮) _____માં સરકારે સ્પષ્ટ વસ્તી નીતિની જાહેરાત કરી ?

(અ) ૧૯૭૨

(બ) ૧૯૭૧

(ક) ૧૯૭૬

(ડ) ૧૯૭૪

(૧૯) વસ્તી નીતિ ૨૦૦૦માં કોનો સમાવેશ થાય છે ?

(અ) બાળમૃત્યુદર નીચો લાવવો

(બ) લગ્ન નોંધણી

(ક) ગર્ભધારણ નોંધણી

(ડ) ઉપરોક્ત બધાજ

(૨૦) ભારતમાં કેવા પ્રકારનું શિક્ષણ ફરજિયાત છે ?

(અ) ટેકનિકલ શિક્ષણ

(બ) ઉચ્ચ શિક્ષણ

(ક) માધ્યમિક શિક્ષણ

(ડ) પ્રાથમિક શિક્ષણ

૨ ભારતમાં વસ્તી નીતિના ઉદ્દેશો વિશે નોંધ લખો. ૧૦

અથવા

૨ નવી રાષ્ટ્રીય વસ્તીનીતિનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૦

૩ કુટુંબ નિયોજન એટલે શું ? ભારતમાં તેની અગત્ય વિશે નોંધ લખો. ૧૦

અથવા

૩ વસ્તી વૃદ્ધિ અને પર્યાવરણ-આરોગ્ય અને ગરીબીનો વસ્તી સાથેનો સંબંધ ચર્ચો. ૧૦

૪ ગુજરાતમાં શહેરી વસ્તીનું વિશ્લેષણ કરો. ૧૦

અથવા

૪ સૌરાષ્ટ્રમાં ગ્રામીણ-શહેરી વસ્તીના વલણો વિશે નોંધ લખો. ૧૦

૫ ભારતમાં વૃદ્ધો અને સલામતીના પ્રશ્ન વિશે નોંધ લખો. ૧૦

અથવા

૫ ગુજરાતમાં વસ્તી ગીચતા અને વય બંધારણ વિશે નોંધ લખો. ૧૦

૬ જન્મદર અને મૃત્યુદરના ખ્યાલો સમજાવો. ૧૦

અથવા

૬ સ્થિર અને આભાસી વસ્તી વધારાના ખ્યાલો સમજાવો. ૧૦

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Write answer of all questions in main answer sheet.
(2) Figures in the right side indicate marks.
(3) Give answer question no. 2 to 5 on the basis of internal.

1 Choose the right answer from objective given below : **20**
(any twenty)

- (1) Density of population gave which factor of Population ?
 - (A) Centralization
 - (B) Decentralization
 - (C) Polarisation
 - (D) Other
- (2) What was the population of India in 2011 ?
 - (A) 102 crore
 - (B) 121 crore
 - (C) 114 crore
 - (D) 121 Abaz
- (3) _____ is represented as symbol of small family.
 - (A) Yellow Triangle
 - (B) Saffron Triangle
 - (C) Red Triangle
 - (D) Pink Triangle
- (4) In which year family planning programme came into force ?
 - (A) 1991
 - (B) 1987
 - (C) 1947
 - (D) 1952
- (5) What is the rate of literacy in women as compared to men in Gujarat ?
 - (A) High
 - (B) Low
 - (C) Equal
 - (D) Other
- (6) In which year child marriage restraint act was enacted ?
 - (A) 1975
 - (B) 1947
 - (C) 1929
 - (D) 1991

- (7) Which of the following is new name of Family Planning ?
(A) Family welfare
(B) Size of Family
(C) Both
(D) None
- (8) Population in per square kms is known as _____
(A) Size of population
(B) Resident
(C) Density
(D) All
- (9) Which district has highest population in Gujarat ?
(A) Vadodara
(B) Surat
(C) Kachchh
(D) Ahmedabad
- (10) According to 2011 census, Death rate in India is
(A) 1.21
(B) 9.30
(C) 22.1
(D) 7.2
- (11) Whose proportion is to be put against total men genetic population ?
(A) Total Women
(B) Total young girls
(C) Total little girls
(D) Total old women
- (12) What was the population of Gujarat in 2011 ?
(A) 5.5 crore
(B) 6.04 crore
(C) 12.1 lakh
(D) None
- (13) When National Population Fund was constituted to make effective implementation of population policy ?
(A) 13th May 2003
(B) 13th April 2006
(C) 13th February 2003
(D) 13th March 2006
- (14) What is of the following is the limitation of family welfare programme ?
(A) Less Education
(B) Rural Population
(C) Social Structure
(D) All

- (15) Family planning is _____ programme.
(A) Compulsory
(B) Voluntary
(C) Prohibited
(D) Political
- (16) Which state has highest population in India ?
(A) Andhra Pradesh
(B) Madhya Pradesh
(C) Uttar Pradesh
(D) Bihar
- (17) What is the main cause of population explosion in India ?
(A) High rate of birth
(B) Low death rate
(C) Poverty
(D) All of the above
- (18) Government had declared population policy in _____.
(A) 1972
(B) 1971
(C) 1976
(D) 1974
- (19) What is the following included in population policy 2000 ?
(A) Decrease birth mortality rate
(B) Marriage registration
(C) Maternity registration
(D) All
- (20) Which type of education is compulsory in India ?
(A) Technical Education
(B) Higher Education
(C) High School
(D) Primary Education

2 Write note on objectives of population policy. **10**

OR

2 Evaluate the new national population policy.

3 What is family planning ? Write note on importance of family planning in India. **10**

OR

3 Discuss relationship of population with environment Health and poverty. **10**

- 4 Analysis of urban population in Gujarat. 10
- OR**
- 4 Write note on trends of urban rural population in Saurashtra. 10
- 5 Write note on problem of old age and security in India. 10
- OR**
- 5 Write note Density and age composition in Gujarat, 10
- 6 Explain the concepts of Birth rate and death rate. 10
- OR**
- 6 Explain the concept of stationary and quasi stationary population. 10
-